

BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA BIH
VIJEĆE ZA GENETIČKI MODIFICIRANE ORGANIZME

Broj: UP-1-50-4-67-6/25

Datum, 26.1.2026. godine

Na osnovu člana 56. stav (1) tačka a) *Zakona o genetički modificiranim organizmima* („Službeni glasnik BiH”, broj 23/09), člana 126. stav (1) *Zakona o upravnom postupku* („Službeni glasnik BiH“, br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), člana 18. *Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje* („Službeni glasnik BiH“, br. 78/12 i 62/15) po zahtjevu za izdavanje rješenja o odobrenju za stavljanje na tržište hrane za životinje koja sadrži GM soju MON 40-3-2 jedinstvenog identifikacijskog koda MON-Ø4Ø32-6, podnesen od strane firme „**FARMA LAND**“ d.o.o, Posušje, sa sjedištem u Posušju, Rastovača polje 139, Vijeće za genetički modificirane organizme (u daljem tekstu: Vijeće za GMO) je nakon razmatranja jednoglasno usvojilo i daje sljedeće

MIŠLJENJE

o podnesenom zahtjevu za izdavanje rješenja o odobrenju

Subjekt u poslovanju sa hranom za životinje firma „**FARMA LAND**“ d.o.o, Posušje Rastovača polje 139, Posušje, podnio je zahtjev za izdavanje rješenja o odobrenju za stavljanje na tržište hrane za životinje koja sadrži GMO koji je zaprimljen pod brojem UP-1-50-4-67/25 od 28.11.2025. godine i dopunu zahtjeva broj: UP-1-50-4-67-2/25 od 10.12.2025. godine u Agenciju za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Agencija).

Vijeće za GMO je nakon razmatranja gore navedenog zahtjeva, ustanovilo da je u skladu sa članom 17a. *Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanja* („Službeni glasnik BiH“, br. 78/12 i 62/15) uz zahtjev, priložena sljedeća dokumentacija:

- Rješenje o registraciji od 21.11.2025. godine, sa punim nazivom firme;
- GMO certifikat izdat od strane nadležnog organa od 8.10.2025. godine;
- Prevod GMO certifikata;
- Provedbena Odluka Komisije (EU) broj 2023/1213/EU;
- Naziv proizvoda koji sadrži dati GMO;
- Ovjerena Izjava da se proizvod ili proizvodi koji su predmet Zahtjeva koriste isključivo kao hrana za životinje;
- Dokaz o uplati naknade za podnošenje zahtjeva za izdavanje rješenja o odobrenju (kopija uplatnice).

Pregledom dostavljene dokumentacije Vijeće za GMO je jednoglasno zaključilo da je kompanija „**FARMA LAND**“ d.o.o, Posušje, dostavila zakonski propisanu dokumentaciju, te daje pozitivno mišljenje o podnesenom zahtjevu za izdavanje rješenja o odobrenju za

stavljanje na tržište Bosne i Hercegovine genetički modifikovane soje MON 40-3-2 jedinstvenog identifikacijskog koda MON-Ø4Ø32-6, a koja će se koristiti isključivo kao hrana za životinje.

Podnosilac zahtjeva može koristiti genetički modifikovanu soju MON 40-3-2 jedinstvenog identifikacijskog koda MON-Ø4Ø32-6 samo kao hrana za životinje u sljedećim proizvodima:

- PIL I,
- PIL II,
- PIL III,
- PURE I,
- PURE II,
- SMJESA ZA NESILICE,
- SMJESA ZA PRASAD,
- SMJESA ZA SVINJE 25-60 kg,
- SMJESA ZA SVINJE PREKO 60 kg,
- SMJESA ZA TELAD,
- SMJESA ZA JUNAD DO 250 kg,
- SMJESA ZA JUNAD PREKO 250 kg,
- SMJESA ZA MUZNE KRAVE,
- SMJESA ZA JANJCE -POČETNA,
- SMJESA ZA JANJCE U RASTU i
- SMJESA ZA BIKOVE.

Prilikom stavljanja naprijed navedenog proizvoda na tržište, a u skladu sa odredbama člana 52. *Zakona o genetički modifikovanim organizmima* („Službeni glasnik BiH”, broj 23/09) (u daljem tekstu: *Zakon*) i *Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modifikovane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje*, podnosilac zahtjeva je dužan osigurati da:

- a) na zapakovanom proizvodu na oznaci piše: „**Ovaj proizvod sadrži genetički modifikovanu soju (MON-Ø4Ø32-6)**“;
- b) se na nezapakovanom proizvodu ponuđenom krajnjem potrošaču oznaka: „**Ovaj proizvod sadrži genetički modifikovanu soju (MON-Ø4Ø32-6)**“ stavi na proizvod ili neposredno uz proizvod, kao i na pratećoj dokumentaciji (faktura).

U skladu sa odredbama član 51. *Zakona*, podnosilac zahtjeva je dužan u daljoj distribuciji prema subjektu u poslovanju sa hranom koji prima proizvod dostaviti dokumentaciju u pisanoj formi sa informacijama da proizvod sadrži ili se sastoji od genetički modifikovane soje MON-Ø4Ø32-6 i upoznati ih sa obavezom označavanja ovog proizvoda koji je namjenjen krajnjem potrošaču u skladu sa odredbama člana 52. *Zakona*.

U skladu sa odredbama člana 24. *Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modifikovane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje*, podnosilac zahtjeva je dužan osigurati:

- za genetički modificovane organizme koji se koriste kao hrana za životinje i hranu za životinje koja sadrži ili se sastoji od GMO-a natpis „**genetički modificovana soja (MON-Ø4Ø32-6)**“, biće u zagradama neposredno iza određenog naziva hrane za životinje. Alternativno se te riječi mogu pojaviti u bilješci spiska hrane za životinje. Slova moraju biti barem iste veličine kao i u spisku hrane za životinje;
- za hranu za životinje proizvedenu od genetički modificovanih organizama natpis „**proizveden od genetički modificovane soje (MON-Ø4Ø32-6)**“ biće u zagradama neposredno iza određenog naziva hrane za životinje. Alternativno se te riječi mogu pojaviti u bilješci spiska hrane za životinje. Slova moraju biti barem iste veličine kao i u spisku hrane za životinje.

Zabranjeno je stavljati na tržište proizvode koji su predmet ovog mišljenja ako navedeni detalji nisu prikazani jasno, čitljivo i na način da se ne mogu brisati na propratnom dokumentu, ili, ako je to primjenjivo, na pakovanju na spremniku ili na njemu pričvršćenoj naljepnici/deklaraciji.

U skladu sa odredbama člana 24 stav (3) tač. c) i d) *Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetički modificovane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje*, u rješenju o odobrenju potrebno je navesti svako svojstvo ili obilježje kad se hrana za životinje razlikuje od svoje uobičajene slične hrane sa obzirom na sljedeće karakteristike i svojstva:

- 1) sastav,
- 2) hranjiva svojstva,
- 3) namjeravanu upotrebu,
- 4) implikacije na zdravlje određenih vrsta ili kategorija hrane, te navesti kad hrana za životinje može izazvati etičku ili religijsku zabrinutost.

Podnosilac zahtjeva kome se izda rješenje o odobrenju za stavljanje na tržište hrane za životinje koja sadrži genetički modificovanu soju 40-3-2 jedinstvenog identifikacijskog koda MON-Ø4Ø32-6 je obavezan voditi bazu podataka za period od pet godina od dana izvršenja svake transakcije u skladu sa odredbama člana 51. stav (5) *Zakona*.

U skladu sa odredbama člana 51. stav (6) *Zakona*, u bazu podataka se unose sljedeće informacije:

- dodjeljeni jedinstveni kod proizvoda koji sadrže ili se sastoje od GMO-a u skladu sa odredbama *Pravilnika o uspostavljanju sistema za razvoj i dodjeljivanje jedinstvenih kodova za genetički modificovane organizme* („Službeni glasnik BiH“, broj 68/12);
- informacije na osnovu kojih se može identifikovati subjekt koji je stavio na raspolaganje i subjekt kojem su proizvodi stavljeni na raspolaganje.

U skladu sa odredbama član 54. *Zakona*, podnosilac zahtjeva je dužan prilikom rukovanja, prevoza i pakovanja GMO-a popratnom dokumentacijom jasno obilježiti GMO koji je namijenjen direktnom korišćenju za hranu za životinje ili za preradu; naznačiti da nisu namijenjeni namjernom unošenju u okoliš, te navesti mjesto za pribavljanje daljih informacija.

Podnosilac zahtjeva kome se izda rješenje o odobrenju za stavljanje na tržište hrane za životinje koja sadrži genetički modificovanu soju 40-3-2 jedinstvenog identifikacijskog koda MON-Ø4Ø32-6 obavezan je Agenciji dostaviti sljedeće:

- za svaku pošiljku količinu uvezene hrane za životinje sa jasno naznačenom genetičkom modifikacijom;
- za svaku pošiljku kopiju zajedničkog veterinarskog ulaznog dokumenta (ZVUD) kao dokaz da je navedena hrana za životinje uvezena u Bosnu i Hercegovinu;
- za svaku pošiljku kopiju certifikata koji je pratio uvezenu hranu za životinje a koji je izdan od strane nadležnog organa zemlje porijekla iz kojeg je vidljivo da hrana za životinje sadrži GMO;
- za svaku pošiljku kopiju zapisnika veterinarskog inspektora pri istovaru hrane za životinje;
- kopiju laboratorijske analize koja uključuje detekciju, identifikaciju i kvantifikaciju uzorka hrane za životinje za genetičke modifikacije (GMO events) detektovane u GMO certifikatu koji prati pošiljku, a radi se jednom kvartalno u ovlaštenoj i akreditiranoj laboratoriji za detekciju GMO-a u skladu sa Pravilnikom o postupku ocjenjivanja i ovlašćivanja laboratorija za ispitivanje, kontrolu i praćenje genetički modificiranih organizama i proizvoda koji se sastoje, sadrže ili potiču genetički modificiranih organizama („Službeni glasnik BiH“, broj 73/17).

Rok za dostavu navedenih podataka do 10. u tekućem mjesecu za prethodni tromjesečni period.

Kao metoda za otkrivanje i identifikaciju genetičke promjene koristi se metoda bazirana na PCR u realnom vremenu („Real-time PCR“) za određivanje količine soje 40-3-2 jedinstvenog identifikacijskog koda MON-Ø4Ø32-6 u proizvodu na koji se ovo mišljenje odnosi.

Referentni materijal: ERMR-BF410 dostupan je preko Joint Research Centre (JRC) Evropske komisije, Institut za referentne materijale i mjerenja (IRMM).

Predsjednica Vijeća za GMO

Prof. dr. sci. Danijela Petrović